

Societat | | Actualitzat el 11/04/2021 a les 21:00

«La manca de referents negres fa que siguis invisible»

La llibretera Fe Fernández idea un llibre que busca normalitzar que personatges negres siguin els protagonistes d'obres de tot tipus

Fe Fernández, a la llibreria L'Espolsada, de les Franqueses | Jaume Ventura Busquets

Un dia, la llibretera de L'Espolsada de Granollers Fe Fernández anava amb cotxe amb el seu fill, en Tami. Plovia, i van veure per la finestra un noi carregat amb cartrons molls: "En Tami, amb aquells ulls desperts que tot ho veuen, em va dir que els negres aquí només els veia al carrer recollint cartrons", recorda. I és que en Tami és negre: "Això que no hauria de ser res més que un adjectiu es converteix, sovint, en un insult, un motiu de burla i sobretot en una manca de referents", lamenta. Aquesta vivència es va convertir en una llavor que ha germinat en *Tami, el maquinista* (Babulinka Books) que ha escrit Núria Parera i ha il·lustrat Dani Torrent. Des d'aquesta setmana està a la venda.

Fernández destaca en aquesta entrevista amb **NacióDigital** la importància de l'existència de llibres infantils i juvenils protagonitzats per nens negres. Per crear referents i aconseguir una societat millor.

-Què és *Tami, el maquinista*?

-Explica el cas d'un nen que és conductor de trens. Un dia, aquest tren descarrila i ell descobreix, per bé o per malament, que pot fer el que realment vol fer. Que no està predestinat a acabar fent el que s'espera d'ell, sinó que és lliure per decidir. L'ha escrit la Núria Parera i l'ha il·lustrat en Dani Torrent.

-A partir d'una idea seva.

-Sí, d'una anècdota viscuda amb en Tami, el meu fill de deu anys. Un dia, ja fa temps, al cotxe em diu: "Jo, quan sigui gran, em dedicaré a recollir cartrons?". Miro per la finestra i veig una persona que ho feia. Li vaig preguntar per què ho deia, i em va respondre: "Perquè els negres només fan aquesta feina".

-Ostres!

-És una anècdota molt colpidora, sí. Però t'hi pares a pensar i veus, per exemple, que tot el seu entorn és blanc. És a dir, ell recollirà cartrons o farà el que vulgui, serà la seva vida i la viurà com cregui. Però no pel simple fet de ser negre haurà de recollir cartrons.

-Parlàvem del seu entorn.

-Com pot ser que no tingui cap professor negre? Clar que hi altres companys de classe negres, però els seus referents no ho són. Aquesta manca de referents fa que siguis invisible. I quan són notícia, ho són per actes vandàlics, perquè han robat o perquè són les persones a salvar. Miri, fa poc en Tami em va demanar una novel·la el protagonista de la qual fos negre. Pot creure's que no li vaig poder portar, perquè no en vaig trobar?

-La manca de referents.

-És curiós com et costa trobar un àlbum protagonitzat per un nen negre o de qualsevol altra ètnia i que no sigui perquè els hem de salvar o tinguin certa moral. Simplement que el protagonista sigui negre. Perquè sí. Perquè té tan dret a ser-ho com qualsevol altre. És que, si hi penses, veus que els nens de la seva classe tenen infinitat d'exemples de nens blancs que fan el que volen. Ell no.

-Per què creu que són importants, els referents?

-Perquè, sumats, ajuden a construir qui vols ser. Quan et diuen que ets igual que els altres però no trobes referents, al final construeixes la identitat que s'espera de tu, però no és la teva. Acompanyar en aquesta construcció és brutal. Miri els conflictes a les *banlieues* franceses: gent nascuda a França però que no se'n senten part. Per què? Perquè nosaltres els hi donem un missatge però al final hi ha una mà que els atura. És important no que hi hagi un Tami, sinó que n'hi hagi molts. Així es construeix una societat millor.

[noticiadiari]2/218291[/noticiadiari]

-Com acaba això en un llibre?

-En un dinar amb llibreters i editors li explico a la Mar, l'editora de Babulinka, que és una persona amb una sensibilitat extrema. És una cosa que li va quedar a dins. Sense ser un llibre d'encàrrec, un dia ve i em diu que li va trencar el cor i que des de la literatura hem de contribuir en fer de la societat un lloc millor per a tothom. Fins avui.

-Vostè diu que aquesta manca de referents no es troba només en la literatura.

-Efectivament. Miri, un any a la Fundació Tàpies van fer una exposició de gent negra que ha estat oblidada pels llibres d'història. I fa més temps l'exjugador del Barça Lilian Thuram va publicar *Les meves estrelles negres*, on es reivindicava figures negres de la història. Si fins i tot la Lucy, la primera homínid que va caminar dreta, venia d'Etiòpia! I les dones descobrim que hi hem estat des de la prehistòria, però hem estat silenciades. Què es pensen que fèiem, mirar els ocells?

-I per què?

-Ens mirem el món des del nostre punt de vista privilegiat, quan es pot mirar des de molts més. Un altre problema és que ells, als seus països d'origen, també se'ls presenten com a referents bons als blancs. Hem de mostrar la diversitat, perquè tothom necessita ser visible per sentir-se

part d'una comunitat. Molts diran que cada cop hi ha més diversitat. Si, però i referents?

-A més, amb un racisme ben latent.

-I tant! Per exemple amb certs microracismes, i que jo segurament tinc molt a flor de pell. Però tots hem vist certes actituds. O com la mirada cap a mi o cap a ells és diferent en certs moments. Hem de canviar aquest estigma, perquè el món és de tots.